

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium, Kpt. Nálepku 6, 073 01 Sobrance
4. Názov projektu	Zvyšovanie čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti na gymnáziu
5. Kód projektu ITMS2014+	312011U042
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	22.10.2020
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Gymnázium, Kpt. Nálepku 6, 073 01 Sobrance
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Mária Hvižďáková
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.gsobrance.edupage.org

11. Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová : Literárne dielne čítania, minilekcia, vlastné čítanie, čitateľské reakcie, voľné čítanie.

Krátka anotácia:

Hlavným cieľom stretnutia klubu je predstaviť komplexnú metódu - Literárne dielne čítania a metódu voľného čítania. Je vhodná pre čítanie individuálne zvolených kníh. Predpokladá pravidelný systém práce. Dielňa čítania je založená na tom, že účinné čítanie má individuálnu zložku (samostatné tiché čítanie zvolenej knihy, záznamy osobných reakcií) a zložku sociálnu (diskusia so spolužiakmi nad knihami, konzultácie učiteľov so žiakmi). Dielňa čítania môže mať viacero variantov, môže sa v nej odohrávať mnoho činností podľa vospelosti žiakov či možností školy. Dielňa čítania je osvedčený postup, ako podporiť čítanie, čitateľstvo a čitateľskú gramotnosť. Čítanie kultivuje vkus, ponúka témy, o ktorých môžeme so záujmom a zasvätenie hovoriť, ale ponúka i možnosť osobného rastu a príležitosť k sebareflexii.

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Cieľom dielní čítania je nezávislý a premýšľavý čitateľ, aktívny užívateľ rozmanitých textov; čitateľ, ktorý si dokáže vyberať knihy pre čitateľský zážitok aj pre stanovený účel čítania, číta pravidelne a rád a najmä, vníma svoje čitateľstvo ako hodnotu.

Ak žiakom vytvoríme vhodné podmienky, najmä čas a priestor na čítanie v každom týždni výučby a dodržíme jej základné princípy, môžeme získať bonusy v podobe rozšírenia slovnej zásoby, posilnenia vytrvalosti a schopnosti sústredenia, trpezlivosti, kritického myslenia a zlepšenia porozumenia všetkým typom textom.

Predmet slovenský jazyk a literatúra je vo väčšine škôl dotovaný piatimi hodinami týždenne. V rámci tejto dotácie bola vyčlenená jedna hodina týždenne na tzv. literárne dielne čítania – deti majú priamo na hodinách slovenského jazyka priestor (20 – 30 minút) na samostatné súvislé čítanie, pričom čítajú beletristické knihy, ktoré si samy vyberú a prinesú. V triede prebiehajú čitateľské reakcie a s nimi súvisiace aktivity. Rozsah dielne má tradičný rámec 45 minút, pričom priebeh a usporiadanie je časovo flexibilné, umožňuje skrátiť či predĺžiť jednotlivé časti – minilekcia (5 – 15 min), čítanie (20 – 30 min), čitateľské reakcie (5 – 15 min).

Priebeh dielní čítania

➤ Minilekcia

alebo motivácia – v tejto časti predstavíme tému, aktivitu, ktorej sa budú deti venovať, jav, ktorý budeme sledovať alebo zručnosť, ktorú budeme rozvíjať. Výber tém je na učiteľovi – do dielní je možné zaradiť aktivity, ktoré priamo súvisia s literárnou teóriou, gramatickými javmi a pod., resp. aktivity, ktorými je možné prehĺbiť (aktualizovať) etické, mediálne či dejepisné témy. Je dôležité, aby učiteľ v tejto fáze modeloval, hovoril so žiakmi o danom jave.

➤ Vlastné čítanie

Po minilekcii (motivácii) nasleduje vlastné čítanie – učiteľ číta spolu s deťmi.

Čítanie má svoje pravidlá:

1. Čítame po celý čas.
2. Nikoho nevyrušujeme.
3. Knihu na čítanie si vyberieme ešte pred začiatkom dielne čítania.
4. Môžeš čítať kdekoľvek.
5. Ak nemáš chuť čítať, potichu sleduj ostatných.

Pravidlá 1. – 4. sú všeobecne zaužívané, osvedčené. Bod č. 5 je odporúčaný pre

začiatovníkov v Dielňach čítania. Nie všetky deti sú zvyknuté čítať, zo začiatku môžu medzi sebou komunikovať, postupne však „podľahnú“ čitateľskej atmosfére.

➤ **Čitateľské reakcie**

Nesmú chýbať. Je priam nevyhnutné, aby sa vyjadriло každé dieťa, ktoré má záujem a chuť sa vyjadriť.

- Poradie môžete žrebovať.
- Môžete vytvárať dvojice, ktoré sa navzájom informujú o svojich zisteniach.
- Môžete sedieť v kruhu.

Vhodné je zaradiť do záverečnej časti aj zhodnotenie knihy, úryvku – na stupnici od 1 do 10 – *túto časť hodnotím 5/10, pretože...*

Podoby jednotlivých dielní čítania sa môžu líšiť, je však dôležité mať na mysli, že práve

pravidelnosť a očakávateľnosť (doslova až stereotyp) je veľmi potrebná. Mnohé dielne čítania sú spojené s písomnou tvorbou. Žiaci v závere (v časti Čitateľské reakcie) zväčša spracúvajú svoje odpovede na úlohy písomne. Je vhodné mať čitateľské zošity, napr. zošity na literárnu výchovu.

Voľné čítanie

Voľné čítanie je vyučovacia hodina bez riadených učiteľových zásahov (t. j. bez zadaných úloh). Podľa rôznych výskumov žiaci, ktorí si môžu čítať knihy podľa vlastného výberu, kvôli zážitku i poučeniu, ktoré si nachádzajú v knihách sami, bez nutnosti plniť úlohy či sa zamýšľať nad konkrétnym zadaním, majú okrem iného lepšie výsledky vo vzdelávaní, lepšie zvládajú rôzne druhy testov zameraných na čitateľskú gramotnosť, majú lepšiu slovnú zásobu, lepšie sa písomne vyjadrujú – a majú lepšie vzťahy so spolužiakmi v triede.

Praktické odporúčania – žiaci si z hodín voľného čítania môžu vytvoriť vlastnú kartu čitateľa, do ktorej zaznamenávajú zaujímavé/podnetné/neočakávané myšlienky a vlastné reflexie k daným záznamom. Posledných 5 minút voľného čítania vyzveme žiakov k výmene kariet čitateľa a napísaniu komentára k zapísaným myšlienkam a reflexiám.

Hodiny voľného čítania realizujeme v triedach tercia, sekunda pravidelne, a to vždy na poslednej hodine literatúry v mesiaci, žiaci postupne kompletizujú vlastnú kartu čitateľa a na konci školského roka vytvoria a prezentujú pred spolužiakmi vlastný miniprojekt *Moje voľné čítanie*.

Odporúčaná osnova:

1. Predstavenie kníh z hodín voľného čítania
2. Citácie – prečítanie zaujímavých postrehov z kníh
3. Postrehy kamaráta v kartách čitateľa
4. Názor na knihy (hodnotenie 0 – 10, zábava – čomu som sa smial (a) / čoho alebo o koho som sa bál (a), nové informácie – čo som sa z knihy dozvedel (a), ilustrácie, ja a hlavné postavy – sympatie, nesympatia a prečo, čo alebo koho mi kniha pripomenula, vierohodnosť).
5. Zhodnotenie hodín voľného čítania – pozitíva, ale ja negatíva (ako by si hodiny voľného čítania predstavoval žiak).

Pri prezentovaní miniprojektov sa zameriavame práve na dodržanie odporúčanej osnovy, na schopnosť vyjadriť svoj názor na knihu; pri spätnej väzbe presne vedieť, čo majú ešte zlepšiť. Zároveň zachytávajú svoje emócie, nejde o formalitu.

13. Závery a odporúčania:

Závery - ak žiakom vytvoríme vhodné podmienky, najmä čas a priestor na čítanie vo výučbe a dodržíme jej základné princípy, môžeme získať bonusy v podobe rozšírenia slovnnej zásoby, posilnenia vytrvalosti a schopnosti sústredenia, trpezlivosti, kritického myslenia a zlepšenia

porozumenia všetkým typom textom. Čítanie kultivuje vkus, ponúka témy, o ktorých môžeme so záujmom a zasvätené hovoriť, ale ponúka i možnosť osobného rastu a príležitosť k sebareflexii. Cieľom dielní čítania je nezávislý a premýšľavý čitateľ, aktívny užívateľ rozmanitých textov; čitateľ, ktorý si dokáže vyberať knihy pre čitateľský zážitok aj pre stanovený účel čítania, číta pravidelne a rád a najmä, vníma svoje čitateľstvo ako hodnotu.

Odporúčania: postupne je možné zvyšovať požiadavky na úroveň zápisu z čítania, v ktorom sa žiak zameria na príbeh z pohľadu postáv, prostredia, jazyka, kľúčového problému či z hľadiska skúsenostného (autora, resp. čitateľa).

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Svetlana Kotorová
15. Dátum	22. 10. 2020
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Marián Mižák
18. Dátum	
19. Podpis	

